

Lutkovna kritika

V prostor postavljena slikanica

Maja Kastelic: Deček in hiša, Lutkovno gledališče Maribor, ogled premiere 14. junija

Barbara Gavez Volčjak

Pogosto poudarjamo, da je lutkovno gledališče prvi stik otroka z vsemi vejami umetnosti, ker v fiktivno zgodbo združuje likovno podobo, govorjen jezik, animacijo, gibanje in glasbo. Kadar kateri od teh elementov manjka, ga je treba nadomestiti z drugimi. Vendar mora vsakdo, ki se takega dela loti, vse izrazne možnosti zelo dobro poznati, da lahko izbere pravo. K sreči se je režije zadnje nove predstave v letošnji sezoni Lutkovnega gledališča Maribor lotila lutkovna ustvarjalca z dovolj bogatimi izkušnjami.

V osnovi je predstavi namreč manjkala besedna komunikacija med akterji. Slikanica Maje Kastelic Deček in hiša, po kateri je nastala istoimenska uprizoritev, pripoveduje zgodbo brez besed. Vendar to samo po sebi ni moteče, kajti protagonist, torej deček, se sam sprehaja po veliki stari hiši in pravzaprav niti nima veliko priložnosti za besedno sporazume-

vanje. Njegova edina spremljevalka je črna muca, ki ga vodi iz sobe v sobo, od pritličja po stopnicah navzgor do podstrešja. Pri listanju slikanice ima bralec tako dve možnosti: bodisi si zgolj ogleduje podobe in uživa v njihovi estetski vrednosti bodisi se poglubi v podrobnosti, kot so napisi na hrbitih narisanih knjig, narisane slike na stenah, čačke na zidu in predmeti, postavljeni in položeni po prostorih. Za slednji način "branja" je potrebnega nekaj več znanja, če želi bralec razvozlati vse namige in ključne, ki se mu ponujajo.

Ustvarjalci predstave so po eni strani ostali zvesti likovni predlogi, ki je skoraj popolna prestavitev slik na papirju v tridimenzionalni prostor. Po drugi strani so vizualne predloge osmislili z eno od možnih zgodb, kot bi si jo najbrž v mislih ustvaril bralec ob listanju slikanice. Pri tem je do podrobnosti domišljen ves postopek ogleda predstave, ki mestoma spominja na branje

Osebna izkaznica

Maja Kastelic: Deček in hiša. Režiserka Jelena Sitar Cvetko, avtorica likovne podobe Maja Kastelic, dramaturginja Tanja Lužar, scenografa Lucijan Jošt in Jelena Sitar Cvetko, adaptacija likovne podobe in kostumografija Mojca Bernjak, avtor glasbe Anže Rozman, igrajo Vesna Vončina, Danilo Trstenjak, Tilen Kožamelj. Premiera 14. junija 2017.

Deček in hiša - primerna umetniška izkušnja za najmlajše gledalce Foto: Arhiv LGM

pravljice pred spanjem. Obiskovalci se sezujejo, dobijo pet nalog, ki jih morajo opraviti, da lahko vstopijo (te nadomestijo umivanje, česanje in druge večerne rituale). Nato skozi spuščeni odrski zastor smuknejo na udobna tla odrskega prostora v Veliki dvorani, kjer jih predstava dobesedno objame: okoli prostora za občinstvo so nanizana prizorišča kot strani v slikanici. In branje se lahko začne.

Dinamiko v zgodbo vnašata ljubki miški, ki v slikanici zgolj iz kotov opazujeta dečka. Tega črna muca vodi iz prostora v prostor, v katerih deček najde risbice, te pa ga pripeljejo do njihove avtorice na podstrešju. Mrežo pomenov soustvarjajo še predmeti, ob katerih lahko animatorka vzpostavi interakcijo z gledalci in jih tudi tako pritegne k soustvarjanju. Sanjavo razpoloženje poudarja nežna, umirjena glasba, nekoliko izstopajo le tu in tam bolj razvneti "dialogi" obeh navihanih mišk. Kombinacija ročnih lutk in klasičnih marionet je tudi vizualno najboljši izbor lutkovne tehnologije za

zastavljeno nalogo. Usklajeno delo celotne ekipe ustvarjalcev pa je (dobesedno) postavilo na oder zgled inovativne lutkovne predstave,

Predstava je zgled, kako je mogoče brez besed pripovedovati zgodbo

prilagojene vsem generacijam in neodvisne od jezikovnega okolja. Tudi brez poznavanja slikanice deluje kot smiselna celota in ponuja najmlajšim gledalcem primerno umetniško izkušnjo.